

BUTIKSSÄKERHET

En handbok från Svensk Handel

**STOPPA
STÖLDERNA!**

SVENSK HANDEL

Innehåll

För säkerhets skull	4
Svinn	5
Externt svinn	5
Internt svinn	5
Administrativt svinn	7
Rån	8
Värde transporter	9
Stöld / snatteri	11
Skydda butiken	13
Övervakningskameror	13
Dörrar	14
Inbrott	15
Inbrottsskydd	16
Försäkringar	18
Försäkringspremier	20
Bedrägeri	21
Penningförfalskning/infärgade sedlar	22
Intern brottslighet	24
Rättigheter och skyldigheter	25
Skadeförebyggande tips och råd	27
Egna anteckningar	29

För säkerhets skull

Tyvär blir butiker idag utsatta för olika typer av brottslighet. Det kan vara externa likväl som interna brott. Butiksrånen fortsätter och det blir allt vanligare att vapen används. Stölderna är ständiga inslag i handlarnas vardag. Det finns också risk att bli utsatt för inbrott, bedrägerier och penningförfalskning.

Svensk Handel arbetar aktivt med åtgärder för att minska butiksbrotten. Som ett led i arbetet har Svensk Handel tagit fram denna broschyr, som ska vara en hjälp i det brottsförebyggande arbetet. Även försäkringsfrågorna är viktiga i det här sammanhanget. Ett bra försäkringsskydd ska givetvis vara en självklarhet.

Broschyren innehåller därför ett avsnitt som behandlar försäkringar på ett övergripande sätt och den vänder sig till butiksägare och butikspersonal.

Ett viktigt syfte med broschyren är att ge dig råd och tips om hur du kan förbättra säkerheten i din butik.

Svinn

Svinnet inom svensk detaljhandel uppgår till mellan 12 och 13 miljarder per år, vilket motsvarar tre procent av omsättningen. Drygt nio miljarder av svinnet hänförs till någon typ av brottslighet (externt eller internt) och det resterande till administrativa fel.

Svinnet indelas i tre grupper:

- Externt
- Internt
- Administrativt

Externt svinn

beror på brott som begås av personer som inte är anställda i företaget. T.ex. kunder, leverantörer, hantverkare, städpersonal, väktare m.fl.

De brott som oftast är orsaken till externt svinn är stöld och snatteri.

Internt svinn

beror på brott som begås av anställda.

De brott som oftast är grunden till internt svinn är stöld, bedrägeri, förskingring, urkundsförfalskning och trolöshet mot huvudman.

Det finns fyra effektiva åtgärder för att minska det interna svinnet:

- Klara regler och rutiner
- Personalutbildning och information
- Kontroller
- Information om vilka åtgärder som vidtas vid konstaterad brottslighet

Regler och rutiner ska vara skriftliga och den anställda bör ges tid att noggrant gå igenom dessa. För att bekräfta att den anställda verkligen gått igenom rutinerna och begripit dessa bör någon form av kvittensförfarande användas. Även ändringar i regler och rutiner bör kvitteras som genomgångna av de anställda.

Utbildning/information är också mycket viktigt i dessa sammanhang.

Kontroller av typen stickprovskontroller bör regelmässigt genomföras. De vanligaste kontrollerna är *försäljnings-, utpasserings- och leveranskontroller samt interna revisioner*.

För *försäljnings- och utpasseringskontroller* anlitas lämpligen av Länsstyrelsen auktoriserade (godkända) bevakningsföretag.

Vid införandet av regelbundna försäljnings- och utpasseringskontroller föreligger skyldighet att MBL-förhandla. Kontrollerna bör ske slumpmässigt vad avser tidpunkt och personal.

Konstaterad brottslighet

De anställda bör få information om att brottslighet leder till polisanmälan och att anställningen tas under omprövning.

För medlemmar i Svensk Handel: Innan någon som helst åtgärd vidtas av arbetsgivaren bör kontakt tas med Svensk Handel.

Om en anställd bryter mot företagets regler och rutiner eller ertappas med att begå brott mot företaget, måste ansvarig chef ingripa omedelbart. Om saklig grund kan hävdas kan den anställda sägas upp eller i särskilt allvarliga fall avskedas.

Om uppsägning på egen begäran används, är det mycket viktigt att den anställda själv skriver uppsägningen. Det är också lämpligt att den anställda får några dagars betänketid innan denne skriver sin uppsägning.

Administrativt svinn

innefattar det svinn som inte beror på brott. Orsakerna kan istället vara t.ex. färskvaror som blir gamla, felaktigheter vid prisändringar eller oavsiktliga fel i kassaarbetet. Svinn kan också bero på att varor skadas eller minskar i värde i butiken av någon anledning utan att detta bokförs på rätt sätt.

Rån

Butiker rånas. Det är den bistra verkligheten. Men med lämpliga åtgärder går det att minska risken. Det har också diskuterats mycket vad det är som avgör om en butik blir rånad eller inte. Idag är alla inom handeln överens om att det är bytet som avgör om butiken blir rånad. Det gäller alltså att ta bort rånarens ”morot”, ofta är det pengarna.

Erbjud kunder möjlighet till kontantuttag. Minska penningvolymen i butiken genom att använda avrundning och cash-back. Båda varianterna är avsedda för att erbjuda kunder som betalar med bankkort att göra kontantuttag. Avrundning upp till 500:- och Cash-Back upp till 2.000:-.

Här är 13 viktiga punkter för att förebygga rån:

- Säkerhetsansvarig
- Branschanpassad säkerhetsutbildning
- Låsbara kassalådor (kod- eller nyckellås)
- Sedelboxar, rörpost eller system för sluten kontanthantering
- Speciellt skyddad plats för uppräknig av kontanter och värdehandlingar
- Värdeskåp med depositionsfack rekommenderas
- Larmmöjlighet (via telefon eller överfallsalarm)
- Säkerhetsanpassade dörrar
- Längdmarkering (för signalement)
- God belysning vid kundentré, personalingång och varuintag
- Rutiner för säkerhetsarbetet
- Genomtänkta värdetransporter till bank/post
- Beredskap för att ta hand om rånoffer

Värdetransporter

- Anlita värdetransportföretag eller gå helst två personer från butiken
- Personal som utför värdetransporter ska ha fyllt 18 år och ha genomgått utbildning i hur man ska bete sig om man blir utsatt för rån
- Variera vägval och tider för transportererna

Så gör du om ett rån inträffar

Under pågående rån:

- Sätt den egna säkerheten främst/gör inget som kan utlösa våld
- Följ rånarens instruktioner
- Observera rånarens utseende, kön, ålder, längd, kroppsbyggnad och ev. andra kännetecken

Efter rånet:

Ring 112, begär polisen och berätta de viktigaste iakttagelserna

- Skriv genast ner minnesbilden av signalementet (kön, ålder, längd, kroppsbyggnad, ev. kännetecken, hårfärg, klädsel, beteende, nationalitet och andra kännetecken) samt om rånaren använt fordon (bilmodell, färg, registreringsnummer och flyktväg)
- Be eventuella vittnen stanna kvar tills polisen anländer
Skydda ev. spår efter rånet för att underlätta polisens tekniska undersökning (DNA-spår har blivit mer och mer använda)
- Stäng butiken, eller i varuhus och större butiker: spärra av avdelningen
- Möt polisen utanför butiken om rånaren lämnat platsen

Att tänka på efter ett rån:

Det är viktigt att ta hand om personer som blivit utsatta för rån. Medlemmar i Svensk Handel kan beställa Svensk Handels krisstödmaterial. Lämna aldrig ut uppgifter om belopp och tillvägagångssätt till massmedia.

Den eller de som blivit drabbade bör:

- Inte arbeta mer samma dag
- Inte köra bil själva
- Inte vara ensamma hemma

Som arbetsgivare ska du tänka på att:

- Göra anmälan till Arbetsmiljöverket, Försäkringskassan, AFA Försäkring (om kollektivavtal finns) och Brottsoffermyndigheten.

Stöld/snatteri

Stöld är när värdet på det tillgripna överstiger 800 kr.
Snatteri är när värdet på det tillgripna understiger 800 kr.

Det finns tillfällen när brottet kan klassas som stöld även om värdet understiger 800 kr. Det är om snatteriet ingår i en seriebrottslighet eller om gärningsmannen använt något hjälpmedel för att genomföra brottet, ex. specialsydda fickor på rocken, tång för att avlägsna larmbrickan m.m.

Så kan du förebygga och agera för att minska riskerna för stöld och snatteri:

Sök ögonkontakt och tilltala kunder som kommer in i butiken
Tilltala kunden på nytt när han/hon varit inne en stund

Älskad av kunden – hatad av tjuven = En duktig försäljare

- Exponera varorna på ett sätt som skapar bra överblick
- Utbilda/informera personalen.
- Skapa kännedom om de mest stöldattraktiva varorna i butiken
- Plocka bort tomma förpackningar
- Plocka bort provade plagg, tomma galgar, prislappar och liknande från provrum

Om du behöver lämna försäljningsytan för att exempelvis hämta något på lagret, informera dina medarbetare.

Butikspersonal har rätt att neka vem som helst tillträde till butiken, utan att behöva ange någon anledning. Butiken anses som privat plats upplåten för allmänheten. Det får dock inte ske någon form av diskriminering.

Brotten stöld och snatteri anses som fullbordade när kunden lämnat butiken. I butiker med s.k. punktkassor anses kunden ha lämnat butiken när de passerat ut genom entrén och kommit ut på gatan eller i allmänna gången i köpcentrumet. I butiker med s.k. checkout-kassor (dagligvarubutiker) anses brottet som fullbordat när kunden passerat kassalinjen men fortfarande är innanför butikens ytterdörr.

Dessa två gränser är mycket klara och tydliga, men då får det inte finnas varor till försäljning utanför dessa gränser för då suddas gränsen ut.

Så länge kunden är kvar innanför gränserna anses brottet endast vara på försöksstadiet och då är det bara stöldbrottet som är straffbart enligt svensk lag. Försök till snatteri är inte brottsligt.

Tekniska hjälpmedel:

- Avskilj försäljningsytan från bakomliggande utrymmen genom att hålla dörrarna till bakomutrymmena låsta. Lämpligen med kodlås
- Förse nödutgångar med daglarm
- Öppningsbara fönster bör förse med låsbara handtag eller galler
- Varularm
- Övervakningskameror
- Låsbara montrar

Manuella tjänster

- Butikskontrollanter
- Uniformerade väktare

Skydda butiken

Övervakningskameror (SFS 1998:150)

Lagen omfattar alla typer av kameror, andra optisk-elektroniska instrument och tekniska anordningar för att behandla eller bevara bilder, t.ex. video och data.

Butiken kan delas in i två områden:

- 1) Ytor dit allmänheten har tillträde
- 2) Övriga ytor

Utrymmen dit allmänheten har tillträde:

För att sätta upp övervakningskameror på ytor dit allmänheten har tillträde, krävs en anmälan till Länsstyrelsen. Då ingår även rätten till inspelning av kassaområde samt in- och utgångar.

För inspelning av alla övriga ytor dit allmänheten har tillträde krävs tillstånd.

Övriga ytor:

För att sätta upp kameror (med eller utan inspelning) på platser dit endast personalen har tillträde, t.ex. kontor, lunchrum, lager och bakom kassadisen, krävs varken anmälan eller tillstånd. Enda kravet är att du sätter upp skyltar som informerar om TV-övervakningen.

Det kan vara lämpligt att kontakta Länsstyrelsen innan någon åtgärd vidtas. Leverantören av utrustningen kan ofta hjälpa till med anmälan/ansökan.

För att få bästa resultat vid installation av övervakningskameror bör riktlinjerna som Polisen, Bankföreningen, Svensk Handel och SKL

gemensamt tagit fram användas. Dessa finns på www.skl-police.se. Böter eller fängelse i högst ett år gäller för den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot denna lagstiftning.

Dörrar

Håll bakdörrar stängda och låsta. Som bakdörrar räknas dörrar mellan försäljningsytan i butiken och de s.k. bakomutrymmena samt dörrar som avgränsar bakomutrymmen från utrymmen som inte tillhör butiken. Det är lämpligt att använda kodlås till dessa dörrar.

Inbrott

Inbrott inträffar oftast när butiken är obemannad eller obevakad, t.ex. nattetid. Därför är ett effektivt inbrottskydd viktigt. Ett bra inbrottskydd syftar till att göra det svårt och tidskrävande att olovligt ta sig in i butiken – och på så sätt avskräcka från inbrottsförsök.

Satsa i första hand på ett bra mekaniskt inbrottskydd som verkligen stoppar tjuven.

Mekaniska skyddsåtgärder:

- Se till att väggar, tak och dörrar är tillräckligt motståndskraftiga
- Alla ytterdörrar ska vara försedda med minst en godkänd låsenhet (nyckel krävs både från in- och utsidan)
- Öppningsbara fönster ska vara försedda med godkänd låsning eller inkrypningskydd
- Ventilationstrummor ska vara försedda med inkrypningskydd
- I de fall skyltfönster behöver förstärkas är det lämpligast att montera ett utvändigt galler
- Kontrollera infästningar av dörrar, glaspartier och liknande
I vissa utsatta lägen kan det behövas s.k. påkörningshinder för att slippa drabbas av drive-inkupper

Efter att de mekaniska åtgärderna vidtagits kan skyddet förstärkas ytterligare med ett bra elektroniskt skydd.

Exempel på bra elektroniska skyddsåtgärder:

- Inbrottslarm
- Alla fönster, dörrar och övriga luckor i ”skalet” bör larmas med magnetkontakter

- I de publika delarna av butiken används s.k. övertäckningsskyddade rörelsedetektorer
- Utvändig siren kompletteras med blyxtljus
- Larmöverföringen ska vara övervakad
- Dimgenerator (rökmaskin)
- Övervakningskameror (kan kopplas till inbrottslarmet)

Så gör du om ett inbrott inträffar

- Kontakta polisen
- Gör allt för att begränsa skadan
- Anmäl inbrottet till försäkringsbolaget

Inbrottsskydd

Beroende på vilken typ av butik du har och vilken verksamhet som bedrivs, ställer försäkringsbolagen olika skyddskrav (regler för mekaniskt inbrottsskydd SSF 200:4) för att försäkringen ska gälla.

I grova drag är indelningen gjord efter följande princip:

- Skyddsklass 2 I denna klass finns de butiker som av någon anledning inte anses som speciellt utsatta.
- Skyddsklass 3 I denna klass finns de speciellt utsatta verksamheterna som t.ex. mobiltelefoner, ur, guld, data, radio och tv, exklusiva kläder m.m.

OBS!

Vid totalbedömning av vilken skyddsklass som ska gälla, kan försäkringsbolaget i vissa fall ställa ytterligare krav på skyddet av lokalen som ska försäkras.

Detta är huvuddragen i skyddsklasserna:

Skyddsklass 2

- Samtliga väggar, golv och tak ska ha ett skydd som motsvarar 1 mm stålplåt. Dörrar, portar och luckor ska vara låsta med en godkänd låsenhet (lås och slutbleck). Samtliga öppningsbara fönster, vars nedre kant är belägen lägre än fyra meter över markplan eller som på annat sätt är lättåtkomliga, ska antingen vara låsta med godkända fönsterlås eller skyddade med inkrypningskydd (galler).
- Dörrar, portar och luckor ska förstärkas med dörrförstärkningsbehör på båda sidorna av dörrbladet.

Skyddsklass 3

Här gäller samma krav som i skyddsklass 2 och dessutom något av följande alternativ:

Alt 1: Dörr, port eller lucka ska vara låst med en godkänd låsenhet (lås och slutbleck) samt vara försedd med invändig godkänd gallergrind i klass 3 eller ett i samma klass godkänt rulljalusi.

Alt 2: En godkänd låsenhet och en invändigt monterad stålbo och ett godkänt hänglås i hänglåsklass 3

Alt 3: Två godkända låsenheter

- Samtliga fönster vars nedre kant är belägen lägre än fyra meter över markplanet eller som på annat sätt är åtkomligt, t.ex. från balkong, tak eller stege, ska vara skyddade med inkrypningskydd. Detta krav gäller även fönster (glas) i dörrar, portar och luckor.

Försäkringar

En bra företagsförsäkring är naturligtvis en självklarhet också för alla butiksägare. Här följer en översiktlig bild av företagets försäkringskydd. För fullständig information om försäkringens innehåll måste du ta del av de speciella villkor som gäller för just din försäkring. Den informationen kan du få från ditt försäkringsbolag.

De vanligaste huvuddelarna i en företagsförsäkring är:

- Egendomsförsäkring
- Avbrottsförsäkring
- Ansvarsförsäkring
- Krisförsäkring

Egendomsförsäkringar

Försäkringen gäller för företagets inventarier och maskiner, varor, kunders och anställdas egendom, pengar, värdehandlingar m.m.

Skadehändelser som försäkringen gäller för är bl.a.:

Brand	Detta är ett samlat begrepp för flera skadehändelser. De vanligaste är brand, elfenomen, explosion m.m.
Naturskada	Exempel på naturskador är storm, hagel, blixtnedslag, översvämningar m.m.
Vatten	Med vattenskador menas ofta oförutsedd utströmning av vatten från ledningssystem/-installationer.
Inbrott	Stöld och skadegörelse i samband med inbrott.
Rån	Tillgrepp av varor, pengar m.m. genom våld eller hot som innebär fara.

Skadegörelse	Uppsåtlig skadegörelse på egendom inomhus utan samband med inbrott s.k. vandalism. Här ersätts även skada på hyrd försäkringslokal om skyldighet finns enligt hyreskontrakt
Annan skadehändelse	Här ersätts vissa oförutsedda skador
Glas och skyltskada	Skada genom bräck eller sönderslagning av glas och skyltar

Avbrottsförsäkringen

Försäkringen gäller för ekonomisk förlust vid avbrott till följd av inträffad egendomsskada. Ersättningen betalas normalt i högst 12 månader.

Ansvarsförsäkringen

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler. Om skadeståndskrav framställs mot företaget, ingår i försäkringsskyddet ersättning för utrednings-, förhandlings-, rättegångs- och skadeståndskostnader.

Försäkringen omfattar också s.k. produktansvar, d v s sådan skada som levererad produkt orsakar köparen genom skadebringande egen-skaper.

Krisförsäkringen

Ersätter kostnader för bl.a. behandlingshjälp hos psykolog efter inbrott, rån, hot eller överfall, brand, explosion och olycksfall. Försäkringen gäller utan självrisk. Företag som omfattas av kollektivavtalet (§15) mellan Svensk Handel och Handelsanställdas förbund är skyldiga att teckna försäkring för vård och behandling av anställda som drabbats av rån, rånförsök, hot eller överfall.

Försäkringspremier

Med egna skadeförebyggande åtgärder går det att påverka försäkringspremien.

Exempel på sådana åtgärder är:

- Förvaring av stöldbärlig egendom sker i säkerhets-, kassa- eller värdeskåp
- Bättre mekaniskt inbrottskydd än det som krävs
- Godkänt centralanslutet inbrottslarm installeras
- Godkänt brandlarm eller sprinkleranläggning installeras
- En högre självrisk

Bedrägeri

Med genomtänkta kontrollrutiner och förebyggande åtgärder kan du göra mycket som försvårar för den som på olika sätt försöker lura butiken.

Det vanligaste bedrägeriet är:

- Kontokortsbedrägeri

Kontokort

Kontrollera att:

- Kortet är oskadat
- Giltighetsdatumet inte har passerats
- Namnet på kortet överensstämmer med namnet på ID-handlingen
- Fotografiet stämmer med kunden

ID-handlingar

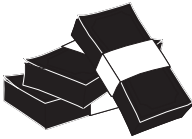
Godkända svenska ID-handlingar

Körkort	notera	KK	personnummer
Nationellt ID-kort	”	NID	kortnummer
SIS-märkt tjänstekort	”	SIS	kortnummer (gula fältet)
Svenskt EU-pass	”	EU-PASS	passnummer

Signaturkontroll

Kontrollera att kundens underskrift på kontokortskvittot överensstämmer med namnteckningen på baksidan av kortet samt namnteckningen på ID-handlingen.

När ovannämnda kontroller är gjorda kan kontokort och legitimation tillsammans med underskrivet kontokortskvitto lämnas tillbaka till kunden.

Penningförfalskning/infärgade sedlar

Säkerhetsdetaljer på svenska sedlar

Foliebandet – innehåller ett hologram (tredimensionell bild) som bland annat visar valören och en ros (50-kronorssedeln) eller ett skepp (1000-kronorssedeln).

Genomsiktscykeln – är ett mönster som visar valören när sedeln hålls mot ljuset.

Rörlig bild i streckat band – visar valören 1000 och en krona som ”rör sig” när man vinklar sedeln. Denna detalj gäller endast 1000-kronorssedeln.

Vattenmärket – syns från både fram- och baksidan av sedeln när den hålls upp mot ljuset. Vattenmärket visar sedelns valör och porträtt.

Säkerhetsstråden – syns som en mörk linje när sedeln hålls upp mot ljuset. I säkerhetsstråden finns en text med sedelns valör samt ordet kronor.

Koppartryck – gör att valörbeteckningar och porträttet på sedelns framsida får en sträv reliefkänsla. Känn med tummen eller skrapa med nageln.

Infärgade sedlar

I dag används olika infärgningssystem i den sedelhantering som pågår i samhället. Meningen med dessa system är att pengar som man kommit åt genom brott ska bli oanvändbara. Det bygger då på att personer som arbetar inom bl.a. handeln måste känna till hur en infärgad sedel ser ut.

Oftast är det kanterna på sedeln som blir infärgade när ett system utlöses.

Det man ska titta efter är:

- brända eller svedda kanter
- infärgade kanter
- kanter bortklippta

Intern brottslighet

Intern brottslighet – anställda som begår brottsliga handlingar, t.ex. stölder mot det egna företaget – är en otrevlig företeelse. Men tyvärr alltför vanligt förekommande. För att komma tillrätta med det problemet är det viktigt att det finns klara och tydliga regler som personalen är informerad om och känner till.

Områden där brister ofta förekommer är:

- Personalrabatter
 - vem får handla?
 - till vem får man handla?
 - av vem ska man handla?
 - var ska varorna förvaras efter inköp?
 - hur ska man göra vid byten?
- Hemlåning av varor ska inte få förekomma
- Okontrollerad konsumtion av t.ex. lösgodis och liknande ska inte få förekomma

Det ska klart framgå vilka typer av kontroller som företaget utför:

De vanligaste kontrollerna är:

- Utpasseringskontroll
- Försäljningskontroll
- Leveranskontroll
- Interna revisioner

Det ska finnas en klar företagspolicy när det gäller konstaterad intern brottslighet.

- Polisanmälan ska alltid göras
- Anställningen ska tas under omprövning

Rättigheter och skyldigheter

Butiker blir utsatta för många typer av brott. Här följer en lista på de vanligast förekommande brotten – och vad följderna blir.

Grovt rån	Fängelse i lägst 4 - 10 år
Rån	Fängelse i lägst 1- 6 år
Stöld	Fängelse i högst 2 år
Snatteri	Böter eller fängelse i högst 6 mån
Bedrägeri	Fängelse i högst 2 år
Penningförfalskning	Fängelse i högst 4 år
Skadegörelse	Böter eller fängelse i högst 6 mån
Åverkan	Böter

Dina rättigheter och skyldigheter i samband med brott

Om du står i begrepp att stoppa en person som just begått en brottslig handling kan det vara bra att känna till vad lagen säger. Detta för att du inte själv ska riskera att göra något som är olagligt.

Vad krävs för att du själv ska få ingripa vid brott?

- Det måste handla om ett brott enligt svensk lag. Ett brott består av två delar:
 - en objektiv del (själva handlingen) och en subjektiv del (uppsåt/avsikten)
- Brottet måste vara fullbordat
- Fängelse ska ingå i straffskalan
- Ingripandet ska ske på ”bar gärning” eller ”flyende fot”

Vilka rättigheter har du vid ett ingripande?

- Vem som helst har rätt att ingripa
- Så mycket våld som behövs för att återta godset och gripa den misstänkte får användas. Dock får ingen form av övervåld användas
- Man har ingen rätt att genomsöka kassar, väskor och fickor

Vad ska du göra efter gripandet?

- Polisanmälan ska alltid göras
- Den gripne ska snarast överlämnas till polisen
- Upprätta en tillgreppsanmälan (ange inte ditt eget personnummer, hemadress, hemtelefon eller privat mobiltelefon på anmälan)
- Var beredd på att bli kallad som vittne. Detta kan alltid bli aktuellt efter ett gripande

Skadeförebyggande tips och råd

- Tänk på nyckelhanteringen i butiken. Brott begångna där nyckel använts ersätts inte av försäkringsbolaget
- Håll god ordning i samtliga utrymmen
- Håll lastkaj och övriga utrymmen fria från skräp
- Blockera inte nödutrymningsvägar och brandredskap
- Lampor och spotlights ska vara placerade på behörigt avstånd från brännbart material
- Containerar bör vara låsbara för att minska risk för anlagd brand och ställas upp minst sex meter från byggnaden för att minimera skada vid brand
- Montera tidur (timer) på eluttag för kokplattor, kaffebryggare, strykjärn m.m
- Om s.k. heta arbeten (svetsning, skärning, lödning m.m.) ska utföras finns speciella regler som måste följas
- Undvik att lagra varor direkt på golvet. Palla upp minst 10 centimeter
- För datamedia (disketter, databand m.m.) gäller särskilda föreskrifter för förvaring och hantering
- Ha som rutin att alltid ta daglig backup av den datainformation som lagts in under arbetsdagen

Rådgör gärna med ditt försäkringsbolag när det gäller skadeförebyggande åtgärder.

Svensk Handel, 103 29 Stockholm

Tel 08-762 77 00

Fax 762 77 77

www.svenskhandel.se

DETTA ÄR SVENSK HANDEL

Svensk Handel stärker handelns företag och skapar bättre förutsättningar för handel – såväl i Sverige som över gränserna. Vi bidrar till en positiv spiral för svensk handelskraft! Svensk Handel ger kvalificerad service, sprider kunskap och informerar om allt som händer inom handeln.

Idag har Svensk Handel drygt 13 000 medlemmar med sammanlagt 250 000 anställda på över 20 000 arbetsplatser.

Läs mer om oss på www.svenskhandel.se, eller ring 08-762 77 00.